

ARDEALUL

ECONOMIC • POLITIC • SOCIAL

ABONAMENTE:

Particulari 1 an 6 luni
700 850
Autorități, bănci și întreprinderi in-
dustriale și comerciale 1000 500
Publicații cm.-patrat Lei 10.

Director:
TRAIAN CHIRILĂ

Redacția și administrația
Str. Minerva No. 7.
CLUJ. TELEFON 444

Un apel la incredere

**D. Vasile Osvadă, ajutor de Primar al Clujului
despre împrumutul american**

Vineri dimineață a avut loc în sala de dezbateră a Consiliului Comunal din Cluj, o ședință improvizată, foarte interesantă. Veniseră proprietarii de case în frunțe cu prezidiul lor, Dnii Dr. Ioan Cosma, notar public, Dr. Petru Metes, fost prefect, Carol Iahoda, Dr. Aurel Blaga ca să se plângă Primarului de nedreptățile ce de 8 ani în șir se fac mereu proprietarilor *că nu mai pot dispune de imobilele lor*, fiind mereu la discreția unei comisii de rechiziții, care judecă în mod sumar, cu o ușurință scandalosă.

D. Dr. Cosma purtătorul de cuvânt al proprietarilor de case aducând vorbă de disproporția flagrantă ce există între venitele ce se pot realiza astăzi din case și ce trebuie să plătească proprietarii de imobile ca dări și fel de fel de taxe comunale, către stat, a arătat și ridicolul unde duce sistemul inaugurat de vechea comisie interimară, că ori de câte ori Primăria avea de introdus vre-o îmbunătățire în oraș punea noi dări pe spinarea populației, cum e cazul cu garanția luată de Direcțiunea Uzinei Electrice dela proprietarii de case și supra taxe de 66%. Ori pentru amplificarea Uzinei să se facă un împrumut din partea Primăriei, iar nu locuitorii Clujului să plătească mereu pentru lucruri de care vor beneficia și generațiile viitoare care vor locui în acest oraș.

În această privință D. Vasile Osvadă ajutor de Primar a ținut să completeze lămuririle date de Primar, — despre care ne ocupăm în altă parte, — și să lămurească pe proprietarii de case, că și actualul Consiliu Comunal este de aceeași părere că refacerea gospodăriei clujane, numai pe calea unui împrumut se poate face, care să fie suportat și de viitorii locuitori ai Clujului și nu numai de cei actuali.

— Guvernul actual, — ne-a spus D. Osvadă — e învoit să ne dea tot concursul pentru a contracta împrumutul american. Și odată obținut acest împrumut, poată face fața serviciilor pentru populația Clujului, și va primio altă înfățișare.

Țin tocmai să se facă o discuție tot mai largă în jurul acestui împrumut al Clujului, ca nimic să nu apară suspect, necontrolat de marele public al acestui oraș direct interesat la acest împrumut. Căci a contracta un împrumut este ușor, dar al plăti este mai greu, și populația Clujului este aceia care va avea de plătit acest împrumut.

Iată acum în ce stadiu a ajuns proiectul unui împrumut al Comunei Cluj.

Oferta este de un milion de dolari ceia ce înseamnă 270 milioane lei cu 7% dobândă. Primii 5 ani replătirea să se facă fără taxa de storno. După expirarea celor 5 ani, se poate prelungi împrumutul dela 25 până la 30 de ani. Firește că un termen mai lung este mai favorabil, fiind vorba de împrumut pentru investițiuni. O dificultate însă e provizionul care ni-se cere de 4% de către acei cari mijlocesc împrumutul. Provizionul este ceva normal, îndatnat, numai mărimea provizionului nu este real.

S'a svonit în oraș că ar exista o scrisoare de obligământ ce și-a luat Primăria de a plăti acest provizion de 4%. Se poate ca fosta Comisie interimară să fi dat această scrisoare, dar ia nu poate obliga noul Consiliu Comunal. De o obligație putea fi vorba numai atunci când împrumutul

ar fi fost deja aprobat de Comisia superioară Administrativă, și de Consiliul de Miniștri.

Dau toate aceste lămuriri ca să se risipească orice bănueli și suspiciuni. Căci autoritățile cari sunt mereu bănuite nu-și pot face datoria pe deplin.

De aceia fac un apel la incredere.

Vă rog pe toți, să acordați un *credit de așteptare* Consiliului Comunal și să nu contribuiți la nervozitate, căci numai într-o atmosferă de liniște Consiliul Comunal poate lucra.

Declarațiile acestea ale Dlui Vasile Osvadă au produs o excelentă impresie căci în chipul acesta se anunță o eră nouă care se inaugurează la Primăria din Cluj că nu se va mai decide nimic acolo cu ușile închise, fără ca să se dezbătă întâi la lumina zilei orice chestiune, cu consultarea cetățenilor luminați și competenți ai orașului.

O asemenea gospodărie comunală înțelegem și noi.

L. P.

Destul cu rechizițiile!

O energică acțiune a proprietarilor de case din Cluj

Primul succes: Prefectul Județului declară că e scandalizat și dsa, de activitatea comisiei de rechiziții și o suspendă

De câteva zile proprietarii de case din Cluj au pornit o acțiune energică pentru a înduplica odată autoritățile ca să inceteze cu procedeul barbar al rechizițiilor abuzive.

De 8 ani de zile proprietarii de case din Cluj nu dispun de casele lor. Ci fiecare puternic al zilei, care are nițică influență poate obține bon de rechiziție, pentru orice locuință care îi place.

Înțelegem că funcționarii au nevoie de case, dar această necesitate nu trebuie să oferă nn prilej pentru abuzuri scandalozes. Căci atâția cari au locuințe și deși nu's funcționari sau ofițeri abuzează totuși de această demnitate pentru a smulge un bon de rechiziție și a face speculă cu el în paguba proprietarilor de case.

Și la Comisie de rechiziție nu există nici un control, nici o evidență ce s'au făcut cu acele locuințe ale funcționarilor și ofițerilor, care au fost transmutați din Cluj. Bonurile lor au fost vândute cu bani grei și iată așa pentru un nou rând de funcționari și ofițeri veniți la Cluj nu mai erau disponibile locuințele celor plecați, ci trebuia să li-se dea un alt rând de locuințe.

Ori practica aceasta trebuia să inceteze.

Proprietarii de case au intrat în

acțiune cu ferma hotărâre de a nu dezarma până ce nu se va recunoaște din partea autorităților că numai proprietarii de case au dreptul să dispue de casele lor.

Proprietarii de case din Cluj în număr compact s'au prezentat Vineri la Primarul Clujului și apoi la Prefectul Județului și într'un lung Memoriu au expus doleanțele lor.

Primul succes obținut de proprietarii de case e *că insusi Prefectul Județului a recunoscut în fine că au fost scandalozes rechizițiile făcute de Comisia de Rechiziție și a dat ordin ca această Comisie să suspende orice activitate.*

Ce vor proprietarii de case

Din prea interesantul Memoriu prezentat de proprietarii de case extragem câteva fragmente mai interesante:

Proprietatea clădită este avuția reală și intangibilă a fiecărei comuni ea prezintă în totalitatea ei, partea cea mai însemnată a avuției unei țări.

Spiritul de economie personală, dorul de a deveni proprietar de casă, trebuie stimulat prin toate mijloacele, proprietatea imobilă fiind baza avuției generale, progresul ei fiind cea

mai bună oglindă a realizărilor naționale.

În fine, legislatura tuturor țărilor a dat și dă o deosebită importanță incurajării construcției, consolidării proprietăți-individuale, totalitatea acestei proprietăți, fiind avuția națională însăși.

Curentul nou, cu tendințe de expropriere, ajutat de dorul multora de a deveni posesori a unui lucru pentru cari nu au depus nici o muncă, ajutat fiind de grija ce Statul o purta de ași plasa funcționarii în locuințe confortabile — toate acestea au produs o stare de spirit nouă, necunoscută de viața economică din trecut, astfel că astăzi valorile sunt cu totul mutate și avem dreptul de a atrage atențiunea autorităților asupra gravei probleme a proprietății urbane, care va putea lua formele cele mai nenorocite pentru viitor.

Căci este incontestabil, că din 1918 până astăzi, s'a rechiziționat tot ce era de rechiziționat. Modul cum funcționează această comisiune se poate numi scandalos, proprietatea — rezultatul unei munci de o viață de multe ori, — este pusă pur și simplu la discrețiunea unor elemente simple.

Nu facem decât să repetăm cuvintele fostului Primar al Clujului, în calitate de Prefect, ale Dlui Dr. Octavian Utalea, când susținea că

cele mai mari abuzuri

s'au comis în aceasta comisiune.

Persoane anumite deveneau funcționari numai pentru ași rechiziționa locuința ce nu puteau să obție sau nu voiau să o primească în mod obișnult pentru ca a doua zi după instalare, să-și dea demisiunea. Specula cea mai intolerabilă s'a făcut cu locuințele rechiziționate, cuvintul „filodormă“ a găsit circulația sa reală pe piața Clujului tocmai și în urma acestor rechiziții. Cunoaștem cazuri când un funcționar și-a rechiziționat mai multe locuințe, pentru ași crea un mijloc de venit din rezultatu muncii altora.

Aceste și multe ale rele, care nu trebuie înșirate ne fac să cerem din partea Dv. o intervenție în sensul următor:

Comisiile de rechiziție să inceteze imediat. Pentru cazul însă, că autoritățile cred că existența lor mai este necesară, ele să fie trecute la Primăria orașului Cluj, (nu la Prefectura, care nu are nimic comun cu orașul) iar din comisiunea să facă neapărat parte un delegat al proprietății rurale desemnat de Uniunea noastră.

— Invităm membrii Corporațiunii să achite până la 15 Maiu a. c. rata I, adeca Lei 100,— din valoarea acțiunii lor, pentru clădirea reședinței! Aceasta nu se referă la cci ce au semnat mai multe acțiuni.

Ardealul de mâine

O chestiune care nu trebuie uitată. — Chestiunea gazului metan. — Câmpurile de gaz și conductele — Necesitatea de a se introduce cazul metan în orașele apropiate. — Datoria guvernului actual și celor următoare.

Nu vom căuta acuma de a îndemna actualul guvern pentru a soluționa introducerea gazului metan în importantele centre a-le Ardealului și de a amplifica forța naturală prin o canalizare utilă a acestei bogății de neprăjit. Situația actuală a țării nu o permite căci leul a ajuns într-o așa stare și nevoile momentane sunt așa de mari încât problema gazului metan este încă o chestie de viitor.

Dar datoria tuturor guvernelor este de a face din problema gazului metan o chestiune de politică economică bazată pe continuitate și de a face realizarea ei să fie cât mai apropiată.

Primele descoperiri

Primele săpături având ca obiectiv descoperirea sărilor de potasă s-au făcut la Sărmașel unde este sonda No 2 în anul 1909 și a avut drept rezultat descoperirea unor cantități enorme de gaz metan. În urma acestor descoperiri care au uimit lumea în mod plăcut s-au început noi cercetări și în alte centre ale Ardealului și au avut drept rezultat constatarea existenței multor șiuri auticlimale și a 36 domuri despre care se admitea că ar conține gaz metan. Cu ajutorul guvernului maghiar care a dat tot sprijinul să înceapă să se sape intensiv și să deschis gazul în câmpurile gazifere de la Sărmașel, Zaul de Câmpie, Sărmașel-Unguresc, Sărmașel, Bazna și Copșa Mică.

Pentru valorizarea acestor bogății s'a început de se construi mai întâi în 1913 o conductă de la Sărmașel-Unguresc până la Dicio-Sân-Martin și apoi o alta de la Sărmașel la Turda și Uioara.

Primele începuturi de exploatare

Încă de la primele începuturi de săpături guvernul maghiar și-a dat seama de aceasta imensă bogăție și prin o lege votată în 1911 a monopolizat chiar după sfaturile unor experți americani iar puțin mai târziu a concesionat societății germane U. E. G. din Berlin 2212 km, pătrați din totalul de 5155 km. pătrați la care a fost evaluat întinsiderea zonei unde se găsește gazul metan.

Acordul și concesionarea fiind făcută în 1916 și având în vedere că era în timpul războiului societatea U. E. G. a lucrat foarte puțin și să mărginit de a sapa numai trei sonde la Sărmașel, 10 sonde la Sărmașel Unguresc și 4 sonde la Bazna. Deasemenea numita societate a construit și o conductă de 11 km. de la Sărmașel-Unguresc la Dicio-Sân-Martin.

Deși fostă societate avea un plan bine determinat pentru introducerea gazului metan în multe centre totuși nimic din planuri nu a fost realizat.

Pusă sub sechestru cu începutul anului 1919 situația fostei societăți germane să limpezit prin formarea în baza legii comercializării a societății naționalizate de gaz metan.

Din bifacerile gazului natural

Afară de industriile care sunt beneficiare ale acestei bogății naturale și menajul particularilor din orașele Turda, Medias și Dicio-Sân-Martin precum și satele Câmpia-Turzei, Bazna și Cristiș se bucură de binefacerile gazului natural care le servește la luminat și încălzit.

Multe sate situate pe lângă conducta Sărmașel-Turda-Uioara lipsile de lemne însă nu pot să beneficieze de gaz deoarece nu-au mijloacele materiale de a-și introduce gazul, deaceia ar trebui să se găsească mijloacele de a fi ajutați.

Planuri pentru viitor

Cunoscând după expertiza inginerului Friedrich Clapp că în Transilvania se găsește o cantitate de 72 milioane de metri cubi astfel ar reveni de fiecare kilometru pătra productiv 140 milioane metricubi deeci aceste noua bogăție a ardealului se poate cifra la miliarde și interesul ar fi ca multe orașe apropiate ar trebui să se bucure de aceasta.

În viitorul apropiat ar fi necesar de a se construi mai multe conducte gaz de metan din câmpurile gazifere în felul următor:

1. Câmpia de la Sighișoara pentru orașul Sighișoara 8 km.
2. Câmpia de la Sorombare pentru Târgu-Mureș, 12 km.
3. Câmpia de la Ruși pentru Sibiu, 20 km.
4. Câmpia de la Zaul de Câmpie pentru Cluj 56 km.
5. Câmpia de la Sânmiclaus pentru Alba Iulia 58 km.

Construirea acestor conducte care ar ridica valoarea orașelor ardeleni mai sus amintite este primul pas care ar fi de făcut urmând ea ulterior să fie introdus.

De remarcat că pentru o executare momentană mici nu poate fi vorba deoarece ar necesita aproape 1 miliard de lei. Totuși orașele interesate împreună cur statul trebuie să găsească un mijloc pentru realizarea acestui plan mareș de industrializare a orașelor și ținuturilor mai sus amintite.

Acum când în fruntea exploatarei gazului metan este o societate creată de statul român, credem că societatea își va da seama de rolul important ce trebuie să-l joace pentru propășirea industriei ardeleni și va căuta în special de a tinde spre introducerea acest dar al lui Dumnezeu în toate ținuturile unde lipsa lui se resimte

DAX.

Plicuri eficiente furni-
B O R O S
zează numai
Reg. Ferdinand 2. — Telefon 0-83

Finanța viencază și budapestana a provocat căderea leului

Concursul dat de piața financiară a Timișoarei. Un centru de contaminare al panicii la Timișoară. Ce au urmărit băncile Vieneze. Comercianții români au încadrat în moneda națională.

Piața noastră financiară și-a revenit în fine după panica și neașteptată de cădere bruscă a leului.

Nimic din legile economice nu justifică căderea leului și din contra toată lumea financiară spera ea acum în preajma noului au agricol leul să înceapă de se urca.

Argumentul, că scăderea leului s'ar datori în mare parte venirii noului guvern nu poate fi plausibil știindu-se că în general legile economice nu sunt influențabile simpatțiilor pentru un guvern sau altul.

În față a acestei situații și când leul marca pe piața străină din ce în ce mai multe puncte în minus oamenii cu răspundere de la cârma statului au căutat de o afla cauzele adevărate a-le scăderii leului.

Luând măsurile de rigoare, actualii guvernanți au căutat de-a preîntâmpina o scădere mai accentuată, reducând tariful vamal și ușurând exportul pe de-o parte și reglementând în mod restrictiv comerțul cu valute.

Haosul acesta financiar care a produs mare neliniște în toate cercurile noastre financiare era pe cale de a rămâne o enigmă dacă știri survenite din Viena nu ne-ar fi pus în lumină adevărată a scăderii leului.

S'a pregătit lovitură de bursă în stil mare

Centrul de unde s'a pornit lovitură contra monedei noastre naționale, după informațiile ce le deținem, este Viena.

Niște financiarilor având colaborarea unor întreprinderi bancare vieneze și budapestene au urmărit ca prin o lovitură de bursă în stil mare să scade valoarea leului nostru ea apoi la o remediere a valutei noastre să aiba un dublu câștig, diferența survenită la restabilirea leului și mărfurile angajate pentru importarea din țara noastră cumpărate cu prețuri derizorii în timpul când leul era prost cotat.

Cum a lucrat trustul financiar vienezobudapestan

Centrul de contaminare pentru scăderea leului: fiind la Viena și având ajutorul Budapestei, oameni financiarilor ai numitului „centru” au început activitatea prin plasarea unor știri tendențioase relativ la viața noastră economică.

Astfel ei au transmis știri care au apărut în marile cotidiene *New-York-Herald* și *Chihago-Tribune* cum că România nu poate face față plăților atât interne cât și celor externe și ea va fi nevoită de a trece de la vechea politică deflaționistă a vechiului guvern la o politică de inflațiune.

Știrile publicate în marile cotidiene au avut ca efect producerea unor panici da nedescris și ca un imediat rezultat leul a început să se clatine la bursa din Zürich și

Londra. Dar fenomenul acesta a fost influențat și de o scădere a francului francez și belgian care pierdea în acelaș timp 30 pe procente.

În timpul aceasta centrul de contaminare de la Viena a început să verse pe piața sute de milioane de lei urmărind ca leul să ajungă la Zürich conform planului lor 1.20.

Efectele acestor manevrări să și văzut. Leul începând să scadă zilnic cu câteva puncte.

Piața financiară din Timișoara ajută „opera Vienei”

Dar centrul de la Viena avea nevoie de mari sume de lei și de i formații relative la situația din țara noastră pentru manevrele ei și pentru a produce o panică internă manifestată prin căutarea devizelor pe orice curs.

Acest centru a fost găsit la Timișoara. Piața financiară a Timișoarei fiind una care contează foarte mult mai ales în cea ce privește comerțul cu devize și având legătură telefonică secretă și directă cu Viena prin Chichinda Mare și Jugosavia a început de-a răspândi știri alarmante în întreaga România așa că întreaga piață internă și-a pierdut capul și ne mai putând recăștiga forța de inițiativa, fiind deci aservită directivelor din Timișoara.

Un început de panică

Faptele aceasta au avut ca efect producerea unui început de panică pe piața noastră financiară.

Toți comercianții care aveau termeni de plăți în devize a-saltau băncile pentru a cumpăra devize și a-se acoperi. Faptul aceasta a contribuit la căutarea devizelor și la scăderea leului fiind cotate devizele peste cota leului la Zürich. Astfel sa vândut mari cantități de devize pe prețuri exagerate.

Ce avantagii au urmărit autorii „lovituri”

Avantajele urmărite de bancherii vi nezi cei de la Timișoara ea ușor la iveala. Ei au urmărit o îmbogățire repede și fabuloasă. Ei au vândut dolari să zidem cu 300 lei unu dar cu cecuri. Restabilindu-se cursul leului și stabilindu-se cursul dolarului la vechiul curs să zicem la 250 au câștigat 50 lei la un dolar. Facând socoteala că aceasta tranșacții sau ridicat la sute de milioane repede ne putem da seama de suma fololoasă pe care au câștigat prin această lovitură de bursă. Unde mai punem că ei au angajat prin oamenii lor cumpărarea de stocuri importante de mărfuri în timpul scăderii leului?

Dar lovitură lor a fost dejucată. Leul a început să-și revie și bursa e mai calmă negustorii au aceeași încredere în valuta națională. Prin faptul că guvernul a început campania de export acordând avantaje exportatorilor credem că în curând vom ajunge în normal. N. Fr.

Congresul General al „Sfaturilor Negustorești”

Tariful vamal. — Problema valutară. — Transporturile. — Impozitele. — Libertatea comerțului.

Ziua I-a. — Ședința de dimineață.

Duminică 9 Mai s'a deschis în sala teatrului popular di Capitală, al patrulea congres general al Sfaturilor Negustorești.

Asistă un mare număr de delegați reprezentând cele 100 filiale ale Sfatului.

D. D. P. Niculescu-Ritz, secretar general al Sfatului, oferă prezidenția congresului d-lui profesor Emil Brancovici.

D. Goga vicepreședintele Sfatului secția Craiova expune acțiunea solidară din Oltenia între negustori, industriași și consumatori. Aplicarea tarifului vamal a adus ultima lovitură comerțului,

Deziderate generale

D. Goldstein (Iasi) e pentru reducerea tarifului vamal la metalurgie și textile, după normele din 1924. Taxele protecționiste să fie de maximum 20 la sută „ad valorem”.

Cere repararea căilor ferate eventual cu concursul capitalului particular.

Banca Națională să acorde credite comerțului ca și industriei.

Să se deființeze impozitul pe cifra de afaceri. Să se revină asupra opririi cumpărătorilor de devize și să se desfășoare legile restrictive.

D. profesor Em. Brancovici, asupra opririi cumpărătorilor de devize precizază că s'au luat măsuri pentru o mai echitabilă distribuie a devizelor, ceea ce a avut ca efect reducerea panicii.

Panica în Ardeal

D. Richard Tuffi (Cluj) se ocupă de panica provocată în Ardeal de scăderea leului.

Crede că doleanțele negustorilor se pot rezuma în două cuvinte, libertatea comerțului

Interesele comerțului sunt și Interesele țării, fiindcă pe umerii negustorimii se sprijină în bună parte bugetul statului.

D. dr. I. Bercovitz (Chișinău) se ocupă de situația excepțională a comerțului din Basarabia, din cauza „nedreptăților legale”. Incăsarea impozitelor se face aci eu urgie și cu privirea de libertate.

D. N. Ștefan (Constanța) se ocupă de situația precară a comerțului dobrogean.

Cuvântarea d-lui D. R. Ionitescu

D. D. R. Ionitescu fost deputațional arată că vorbește în conștiința apărării revendicării drept de ale comerțului. Cu impozitul pe cifra de afaceri se petrece fenomen că toți miniștrii, când trec la Camera de Comerț făcânduiesc sau a bolirea sau modificarea lui — pen-

tru ca ajunși la minister să-l menține cu rigurozitate. Că aceasta e adevărul o dovedește progresia cifrelor de la milioane, obținute prin acest impozit în 1920, la 1 miliard 200 milioane în 1926.

O revendicare dreaptă a comerțului a fost și vadul comercial, adică recunoașterea proprietății comerciale.

Trecând la legea băuturilor spirtoase care se pregătește d. Ianișescu spune că ea nu face decât să treacă băutura de la cârciumar, la în vătător și preot, ceea ce înseamnă cooperatizarea beției.

Discreditul de afară ce apasă o țară, nu provine de cât din dezordine și vexațiunile dinăuntru.

Comerțul, pentru dezvoltarea lui, cere libertate.

Libertatea comerțului

D. I. Constanțiu se ocupa de libertatea comerțului arătând că e vorba de un deziderat de acărui înfăptuire atârna economia națională.

Se pare însă, că chiar negustorimea nu-și cunoaște interesele și nu țipă decât atunci când primește lovitura de grație.

Vorbitorul insistă asupra faptului că guvernul nu și-a precizat atitudinea în chestiunea libertății comerțului.

Deprecierea leului atrage scumpirea mărfurilor și de la mărfurile importate ea trece și asupra articolelor indigene prin schimbul mărfurilor.

În orice caz, decă nu se poate abroga legea speculei ea să nu se aplice.

În chestiunea importului vorbitorul arată că comercianții cari au cerut prohibirea lui, mai ales pentru articolele de lux — nu-și dau seama de nevoile comerțului.

Restricțiunile interne și externe trebuie desființate.

Ședința se ridică la orele 12.

Ședința de după amiază Problema valutară

În ședința de după amiază, care s'a deschis la orele 4 sub prezidenția d-lui Em. Brancovici — d. dr. I. Bercovitz a făcut un foarte interesant raport asupra problemei valutare.

Vorbitorul arată că problema valutară s'a născut în timpul războiului și că s'a înăspri după război ca o consecință a deschilibrului între etalonul aur și biletul de bancă.

Cum după război n'a mai putut fi vorba, nici pentru noi, de acoperirea metalică de 33 la sută asupra valorii biletului a rămas ca producția țării valorificându-se la export să întrecă impozitul pentru susținerea valutei.

Intensificarea oricărei producțiuni interne trebuie făcute în așa fel încât după satisfacerea completă a nevoilor interne să putem face un export dominant. Rezultatul va influența

asupra activării balanței comerciale.

O restrângere a importului de lux poate e necesară. Acest import costă mult.

Bulgaria a renunțat la importul de lux și a obținut o stabilizare a monetei.

Se pune, înă, întrebarea la ce curs să se stabilizeze moneda, fiind că e necesară stabilizarea pentru a se obtine revalorizarea.

Afirmația că stabilizarea s'ar putea obține la orice curs e o eroare.

E o eroare de asemeni credința că revalorizarea leului ar putea duce la leul de dinaintea războiului. Sunt lucruri imposibile. Se poate obține însă, o ameliorare stabilindu-se inventarul avuției și producției țării.

După ce s'a făcut inventarul etalonului aur și a devizelor se poate încă încerca stabilizarea leului. Azi trăim însă o ficțiune valutară, inventarul fiind inexistent.

Din punct de vedere economic, nu există motive de temere. Bogăția economică nu e o ficțiune.

Revenirea la etalonul aur e singura soluție pentru asigurarea comerțului și industriei.

Valorizare și devalorizate

D. prof. Em Brancovici arată că problema valutară e una de producțiune. Asigurând producțiunea prin toate mijloacele, vom putea suporta devalorizarea la un curs convenabil, când vom emite o nouă monedă stabilizată.

Pentru aceasta nu ne trebuie decât un singur lucru, transporturi. Tragedia producțiunii noastre, e tragedia exportului de cherestea, cereale petrol.

Chestiunea unui împrumut nu s'a pus niciodată în mod serios. Dacă s'au cerut garanții, nu s'a pretins aservire economică. Orice bancă cere asigurarea capacității de plată.

Averile de azi nu sunt aur, ci hârtie. Această hârtie poate, însă deveni aur, așa cum coroanele s'au transformat în șilingi. Valoarea de câmpărie ar fi fixată și ar dispăre și restricțiunile și specula.

Ar dispăre poate iluzia unor bogății.

Economia țării cere, însă bogății reale și după stabilirea bilanțului real-aur, leul devalorizat la un curs stabilit, se poate realiza moneda nouă.

Ziua II-a. — Ședința de dimineață

Ședința se deschide la orele 10 sub prezidenția d-lui ing. Andreescu (Craiova) președintele Sfatului Negustoresc.

Dr. Iosif Lazăr cere stabilizarea monedei.

Transporturile

D. Apostol Popa, în chestiunea

transporturilor, cere dublarea liniilor, linii suficiente de triaj, mărirea parcurilor de locomotive și vagoane etc.

Arată neajunsurile întâmpinate de comerț în transporturile pe N. F. R. și S. M. R. precum și dificultățile navigațiunii prin gurile Dunării. Comisiunea dunăreană nu-și îndeplinește rolul.

Guvernul trebuie să ceară desființarea comisiunii dunărcne, sau să avizeze la mijloacele ca comisiunea să-și îndeplinească atribuțiunile.

D. Al. Samoil, președintele „Uniunii micilor industriași” afirmă solidaritatea acțiunii mici industriei cu aceea a Sfatului negustoresc.

Chestiunea impozitelor

D. D. P. Niculescu-Ritz în chestiunea impozitelor arată că în loc de echitabilă repartizare a sistemului fiscal, s'a recurs la procedeul paleativelor aruncate pe seama negustorimii. S'a ajuns că un i negustori nu-și mai plătesc impozitele din câștig, ci din capital.

Din totalul impozitelor țării, 50 la sută fi plătește comerțul.

Din comisiunile de impunere fac parte toate categoriile sociale, afară de comercianți.

Mai preferabil ar fi un impozit pe capital, decât să plătim din banii creditorilor noștri.

Toți miniștrii de finanțe au promis revizuirea impozitelor. Cu toate acestea, azi se cere comerțului 1 miliard 200 milioane și nu din acel singur 1 la sută, ci din repetarea lui la fiecare angajare a mării, ceea ce dă până la 7—8 la sută.

Asupra impozitului pe lux, vorbitorul arată nedreptatea aplicării lui care face ca și alimentele să fie socotite ca lux și astfel restaurantele să plătească 22 la sută.

Comercianții trebuie să protesteze împotriva arbitrarului ce presidează la alcătuirea comisiunilor de impunere.

Vorbitorul încheie cerând înlocuirea impozitului pe cifra de afaceri, printr'un impozit la intrarea mărfii în țară și la locul de producție.

Comerțul la sate și legea băuturilor

D. Vasile Dumitrescu-Militari, arată condițiunile neprielnice în care se sbate comerțul la sate, citind o serie de cazuri în sprijinul afirmațiilor sale.

D. Panțiru (Roman) vorbește în acelaș sens.

D. N. Ștefan (Constanța) rezumă dezideratele comerțului dobrogean: libertatea completă a comerțului, înlăturarea restricțiunilor, instituirea creditului comercial, radicală îmbunătățire a transporturilor, păsuirea de 6 luni pentru achitarea impozitelor.

Închiderea congresului

D. prof. Em. Brancovici, rezumă debaterile congresului, arătând că comerțul e îndreptățit să ibă încredere în realizarea dezideratelor exprimate.

Declară congresul închis la ora 1. După amiază, la sediul Sfatului negustoresc, s'a ținut o ședință intimă, pentru reorganizarea Sfatului.

Stabilizarea se va face ușor, cu noscându-se angajamentele, plățile și având o recoltă bună.

Stocurile de grâu să le aruncăm pe piețele străine. Acelaș lucru cu petrolul.

Nu poate să sufere o țară, pentru o mână de oameni ce-și închid în lăzi hârtie inutilă.

Contribuția obștească, benevolă, aproape nesimțită pentru refacerea Căilor Ferate

Colaboratorul nostru D. Leonard Paukerow, a făcut propunerea de mai jos Ministerului comunicațiilor, menită să grăbească cu'n ceas mai curând opera mare de refacerea materialului viu dela C. F. R. cu mijloacele mai simple, cu ajutorul tuturor, și spre mulțumirea tuturor.

Iată această interesantă propunere proiect:

Să știe că azi buba cea mai mare a țării, care trebuie vindecată urgent este: C. F. R.

Ori la C. F. R. trebuie refăcut și materialul mort (vagoane, locomotive, linii, traverse putrede) și materialul viu (oameni de serviciu, frânari, mașiniști, picheri, funcționari dela serviciul de mișcare, cari poartă cea mai mare vină pentru deraerile, eiocnirile de trenuri).

Pentru a ușura sarcina Statului în această Direcțiune, venim cu un proiect salutar, în sensul ca inițiativa particulară să ia asupra și grija refacerii materialului omenesc dela C. F. R. iar statului să i rămăie numai grija refacerii celuiilalt material.

În acest scop se creiază o Societate de Asigurare specială contra nenorocirilor pe C. F. R., pentru cazuri de accidente și moarte.

Fiecare călător este obligat ca odată cu biletul de tren să ia dela casseria gării un bon de asigurare, care în ce privește taxa variază după distanță și clasă. (În loc de bon de asigurare se poate aplica și un timbru de asigurare pe biletul de tren.)

Pe o distanță până la 400 de km. se plătește:

Clasa I-a	Lei	25.—
" II-a	"	20.—
" III-a	"	15.—
Dela 400 km. în sus:		
Clasa I-a	Lei	40.—
" II-a	"	30.—
" III-a	"	20.—

Pentru acest bon de asigurare călătorul sau familia lui primește:

1.) În caz de accident mai ușor (incapacitate de lucru 1—4 săptămâni) Lei 25.000

2.) În caz de accident grav: (mutilarea, pierderea unui picior sau mâini) Lei 100.000.

3.) În caz de moarte: Lei 250.000.

Aceste despăgubiri se acordă fără procese târâgătoare ci după o anchetă care nu poate dura mai mult de o lună,

Bonul de asigurare expiră odată ce călătorul a ajuns la destinație, întreg nealius, fără să fie suferit vre-un accident în cursul călătoriei sale.

Din aceste asigurări obligatorii să poate realiza pe zi aproape 4 milioane, pe lună 90—120 milioane, iar pe un an aproape 1 miliard și jumătate.

*

Care sunt avantajile ce le oferă această Societate nou creată Statului, respectiv Căilor Ferate Române?

1. În loc C. F. R. să plătească despăgubiri la atâtea sinistralități sau familii, de pe urma accidentelor,

deraerilor și ciocnirilor de trenuri (vezi catastrofa dela Vintileanca, Societatea aceasta de asigurare ea asupra și această sarcină, astfel că C. F. R. să fie descongestionată de atâtea procese și atâtea despăgubiri.

2. Din veniturile Societății de asigurare se alochiază o sumă de 500 de milioane pentru constituirea unei alte Societăți afiliate, — o Societate de construcțiune de case și locuințe estine, aproape gratuite pentru personalul C. F. R. în diferite centre ale țării pe terenurile cedate de C. F. R. pentru acest scop. Se vor construi treptat, an de an un șir nou de case pentru ceteriști.

3. Alte 300 de milioane din încasările Societății servesc:

a) pentru premii la mașiniști, acari, funcționari dela biroul de mișcare, cari sunt exemple de conștiință, cu simț al datoriei și de răspundere, cari împiedică și preîntâmpină orice fel de accidente pe C. F. R.

b) Școli de specialitate pentru desăvârșirea cunoștințelor personalului dela C. F. R.

c) Înmulțirea controlorilor și inspectorilor pe linii, cari să supravegheze de aproape halul liniilor, traverselor, podurilor, tunelurilor.

d) Tantieme pentru Consiliul de administrație, onorarii pentru casier care manipulează la gară bonurile sau timbrele de asigurare.

4. Alte 200 de milioane servesc pentru cheltuelile anuale ale Societății de asigurare: reasigurări în străinătate și despăgubiri în țară în caz de accidente și moarte.

Societatep aceasta de asigurare va fi o Societate pe Acțiuni cu capital românesc de 100 de milioane

cu o concesiune exclusivă din partea statului pe termen de 50 de ani cu drept de prelungire, concesiunea constințită printr-un proiect special de lege.

Ca acționari ai acestei Societăți intră:

1. Căile Ferate Române.

2. Societățile de Asigurare: Dacia Română, Generala, Prima Societate de Asigurare Ardeleană, Agricolă, Națională, Fonciara, Prevederea etc.

3. Banca Albina, Bancă Românească, Banca Generală a Țării Românești, Banca Marmorosch, Blank etc.

4. Reșița, Ugirul, Societățile de construcțiuni.

5. Acționarii mici: personalul dela C. F. R., dela acar până la Directorul general.

Șediul Societății să fie orașul Cluj, pentru a se da și mai multă mișcare și viață acestui oraș. Expozitura principală să fie la București.

*

Din expunerea de mai sus, se poate vedea cum trebuie să fie atras în refacerea Căilor Ferate contribuția a tuturor, așa ca pe lângă sumele ce le investește Statul din bugetul anual pentru refacerea Căilor Ferate, vine și inițiativa particulară și dă partea ei de contribuție pentru același scop.

Marele public cu dragă inimă va da 15—40 Lei în plus, când pornește cu trenul, știind că'n schimbul acestei sume minimale este asigurat de orice accident și nenorocire ori de câte ori folosește trenul când el sau familia lui va primi despăgubiri importante fără procese infinite.

În chipul acesta se va reface materialul omenesc adeca a personalului dela C. F. R., căruia i se va acorda premii, onorarii mari, școli de perfecționare și case bune de locuit. Căci se vor zidi mii de case în tot timpul duratei acestei Societăți de asigurare.

Adunarea proprietarilor de case din Cluj

Nemulțumirea proprietarilor de case. — Se cere desființarea oficiilor de rechiziție. — Voț de neîncredere actualei conduceri

Adunarea Uniunii proprietarilor de case zădărnicită acum câteva zile în urma taptului că majoritatea membrilor n'au fost prezenți la data convocării, a avut loc eri, în sala festivă a primăriei din Cluj.

Prezidează d. Fekete-Nagy Béla, vice-președinte al Uniunii. Arată scopul adunării generale de astăzi și scuză absența d-lui Simon, președintele Uniunii.

Urcarea chirilor

D. dr. Blaga, avocat, citează §-ul 48 din legea chirilor în sensul căruia. chiria poate fi majorată în conformitate cu scăderea valutei. Proprietarii cari vor să majoreze chiria, sunt obligați să înainteze, în mod individual, o cerere comisiunii

arbitrare de pe lângă tribunalul Cluj, secțiunea I-a. Firește, numai acei proprietari pot cere majorarea chiriei, a căror chiriashi locuiesc în baza legii chirilor și n'au contract benevol.

D. dr. Bartha afirmă că diferența valutară între 6 Mai 1924 și astăzi este de 81,25 procente.

Face o dare de seamă asupra tratativelor ce au avut loc între d-sa și președintele comisiunii arbitrare. Aceasta a declarat că nu poate fixa cota, până când se va vedea unde se oprește leul.

D. C. Iahoda arată că nu se poate aștepta stabilizarea leului, deoarece fixarea cotei este obligatorie — conform legii — la 1 Mai. Cere ca președintele comisiunii arbitrare să

fie luminat asupra acestei chestiuni.

Propune o comisiune compusă din d-nii dr. Blaga, dr. Spitzer și dr. Meteș cu scopul de a îndeplini această sarcină.

D. dr. Meteș propune trimiterea unei telegrame de protestare ministrului de justiție.

Taxele comunale

Secretarul Uniunii, d. Ladislau Zsombory arată punctul de vedere al comitetului de conducere în privința taxelor comunale de lumina electrică, apă, etc.

D-nii dr. Meteș și M. Tischler, protestează contra taxelor ilegale impuse și pretind o manifestațiune a proprietarilor de case cari sunt adevărați susținători al orașului.

D. dr. Blaga, vorbește despre reaua gospodăria dela primărie care nu are bani pentru repararea pavajului, dar cheltuește sute de mii pe automobile.

Oficiile de rechiziție

D. C. Hubay, consilier orășenesc invită pe cetățeni să se adreseze primăriei, cu orice plângere dreaptă.

D. Corodan, arată că proprietarii de case renunță bucuros la procentele despre care s'a vorbit. dar pretind să fie măcar acum stăpâni pe averea lor. Cere desființarea oficiului de rechiziție.

D. dr. Cosma, notar public îndeamnă pe proprietarii de case să fie uniți căci prin atitudinea de până acum nu s'a obținut nimic.

D. Jacoban, fost senator, critică activitatea conducerii cu prilejul alegerilor comunale. În loc de o atitudine unitară — ceiace nu se putea decât prin o luptă curajoasă pentiu victoria unei liste separate a proprietarilor de case — conducătorii Uniunii au făcut jocul partidelor politice cărora ei aparțin.

Cere altă conducere, în frunte cu d. Cosma, notar public.

Voț de blam conducerii

D. secretec Zsombony citește raportul comitetului de conducere cu privire la activitatea politică a Uniunii proprietarilor de case.

D. Iahoda nu ia cunoștință de raportul, critică activitatea președintelui Uniunii, d. Simon care, și de această dată, este absent. Propune pe d. Cosma ca președinte.

La propunerea d-lui Cosma raportul se primește, dar se pretinde președenției să ceară avizul adunării generale de câteori e vorba de luarea unei atitudini politice privitoare la proprietarii de case.

D. Corodan vorbește de asemenea contra președintelui Simon și cere să i se dea voț de blam.

Adunarea generală votează neîncredere președintelui Simon.

Chestiunea rechizițiilor

D. Fekete-Nagy Béla, propune — și adunarea generală primește — ca în chestiunea rechizițiilor să se înainteze guvernului un protest.

D. dr. Meteș arată cu exemple, ilegalitățile comise. Dacă e nevoie de oficiul de rechiziție, el să fie condus de primărie, nu de oameni cari n'au nimic comun cu chestiunile primăriei.

MARE ASORTIMENT DE

RAGLANE, ȘI HAINE DE BĂRBAȚI ȘI COPII LA

M. Neumann

CLUJ

Piața Unirii 14.

D. dr. Bartha arată că oficiul de rechiziție funcționează fără nici o bază legală și constituțională.

Conform legii, locuințe nu se pot rechiziționa decât penru funcționarii trimiși de aturea la Cluj. La noi însă se rechiziționează fără nici o normă, de multe ori pentru satisfacerea comodității unuia sau altuia.

Adunarea generală ia sfârșit la orele 2 d. a.

N. Bib.

Ameliorarea situației economice din Iugoslavia

Declarațiile unui eminent economist iugoslav.

În ultimul timp presa iugoslavă acordă o mare atenție intereselor comerciale și economice. Acest fapt poate fi accentuat și cu atât mai mult cu cât înainte multe ziare iugoslave, neconțineau în rubricile lor nici un fel de știri economice. În ultimele lor numere ziarele iugoslave au publicat o conferință a eminentului economist iugoslav, Sovețozar Grunfeld.

În Iugoslavia a intervenit în ultimii 3-4 ani o simțitoare stagnare și se poate spune chiar o criză în viața comercială.

În iugoslavia ca și în celelalte țări aceasta criză s'a produs din cauza inflației care a fost bruscă și care a intervenit după schimbarea conjuncturii comerciale din timpul războiului cât și-acelei de după războiu. Ultimii 4 ani au dat fără îndoială o reacție față de conjunctura precedentă considerată ca normală în cere timp a avut loc o mare creștere a numărului comercianților. Aceasta mare creștere a numărului comercianților este și ea una din cauzele principale ale situației nefavorabile. Dar astăzi lucrurile se prezintă cu totul favorabile unei fundamentale ameliorări a pieții comerciale. Finanțele statului sunt aproape stabilizate, cursul dinarului are azi o fermă pozițiune pe bursele internaționale. așa că se poate spera că statul iugoslav va ajunge în curând să încheie tratate comerciale cu un șir de state care vor fi importante piețe de desfacere a mărfurilor iugoslave și în același timp locuri pentru cumpărare de alte mărfuri. Depinde însă de mijloacele de transport și de taxele vamale.

În timpul discuțiilor asupra bugetului a fost clar că sunt încă mari dificultăți, dar după o înțelegere între elementele politice și factorii economici va fi posibil ca bugetul statului să fie toldeana ținut în echilibru. Pentru stabilizarea situației comerțului iugoslav a contribuit în mare măsură convențiile cu America și Franța în privința aranjării datoriilor.

Doleanțele construc- torilor de clădiri din Cluj

Memoriul înaintat primăriei

Organizația constructorilor, de case dins Cluj a înaintat ieri un amănunțit memoriu, primăriei orașului în care își expune doleanțele.

Între altele, maștrii constructori din Cluj arată situația ce li s'a creiat, prin felul cum se fac astăzi, construcțiile în acest oraș călcându-se legea, prin faptul că 75 la sută din clădirile de astăzi, nu sunt executate de către meseriași, ci de către diletanți, fără nici o pregătire necesară și fără autorizații. Acești diletanți se recrutează în mare parte dintre callele de zidari și dulcheri, cari nu posedă alte autorizații decât livretele de muncă.

Maștrii se plâng de asemenea de inginerii, din alte ramuri tehnice, cari se transformă de pe o zi pe alta în ingineri constructori. Astfel adevărații constructori, împovărați de diferite impozite, taxe comunale și cotizații sunt amenințați să rămână muitori de foame.

Dacă organizația maștrilor constructori se adresează autorității industriale a orașului denunțând pe cei ce întreprind lucrări de construcții, în mod ilegal, fără nici o autorizație din partea autorităților, aceștia sunt citați numai după luni de așteptare și atunci li se aplică amende atât de derizorii, încât, își continuă nesupărați activitatea.

În fața acestei situații, maștrii constructori cer, ca să li se aplice contravențiilor, amenzile prevăzute și ca aceste amende se nu rămână numai pe hârtie, ci să se și încaseze.

Cer de asemeni să se interzică funcționarilor inferiori dela serviciul tehnic se facă planuri de construcții, spre a nu devini și aceasta un sistem.

Roagă să se ia măsuri împotriva tuturor proprietarilor și muncitorilor angajați de diletanți și contra maștrilor complici, și să se ia dispozițiunii ca serviciul tehnic să înainteze consiliului propunerea, ca să nu se mai acorde permise de clădiri numai în cazul când planurile sunt semnate și de expertul autorizat.

Să se oblige serviciul tehnic al orașului să primească, în calitatea de expert autorizat cu excurarea numai persoane cari sunt trecute în tabloul remis de corporațiunea industrială, conform prevederilor legii.

De încherea, constructorii roagă primăria să pună în vedere organelor sale ca să supravegheze de aproape respectarea legii, spre a pune capăt situațiunei actuale.

Intrunirea comisiunilor mixte pentru cercetarea streinilor

La 1 Iunie urmează să se intrunească în orașele ardelenne comisiunile mixte, formate din inspectorul Muncii, șeful serviciului de Siguranță, un delegat al patronilor și un delegat al angajaților în vederea examinării situației tuturor lucrătorilor streini, funcționarilor și specialiștilor streini, aflați în țară și angajați la diferite instituții industriale sau comerciale. Anul trecut, precum se știe, prin diferite intervențiuni au fost lăsați mai departe în țară mii de streini supuși altor țări în special unguri, fiind reclamați de întreprinderile streine dela noi. O anchetă ulterioară a stabilit însă că deși sunt în țară foarte mulți români specialiști, aceștia au rămas neocupați, fiindcă locurile lor au fost ocupate de streini. O delegație de specialiști români s'a prezentat atunci guvernului, cerând o nouă revizuire a angajărilor, dar fără rezultat deoarece guvernul n'a luat nici o măsură.

Se crede că anul acesta comisiunile vor proceda cu mai multă conștiințiozitate, reparând greșala anului trecut, când au fost lăsați în țară streinii cari au făcut angajamente avantajoase, iar românii au rămas cu miile neocupați.

BORVIZ

DE

BORSEC

Regele apelor minerale.

Dirrecția comercială:

CLUJ

str. Memorandului 8

(Casa Tischler)

Reprezentanța pt. vechiul regat:

BUCUREȘTI

Strada Carol No. 25

ATENȚIUNE!

Reclama făcuta în ziarul

„ARDEALUL“

este cea mai eficientă.

DOMNILOR AUTOMOBILISTI!
IN INTERESUL DV. LA CLUJ VIZITAȚI

AUTO-GARAJUL: „JILESCU“

**PREVĂZUT CU BOXE PT. MAȘINI
BENZINA, ULEI, CARBID, PETROL.**

1-12 **Deschis ziua și noaptea.**
CLUJ Str. Regina Maria No. 6. CLUJ

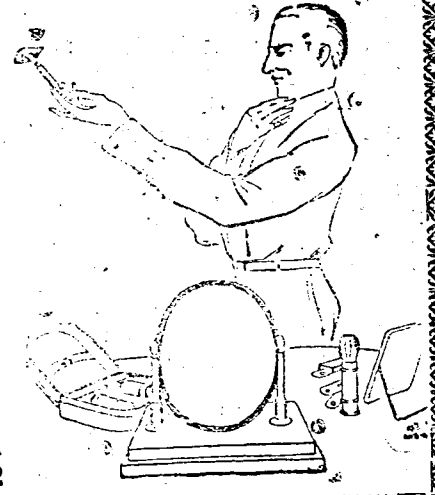
**Barba netedă și
gulerul curat**

sunt privilegiul societății
elite și moderne de astăzi!

Dacă cumpărați un aparat de ras de 1-a calitate „Unicum“ și 10 lame „Unicum“ pentru 180 lei, vă bărbierii pentru 3 lei în zice minute.

**Mare asorfiment de pie-
se și aparate de ras la**

Fiul lui Matia Kun
Cluj, Calea Victoriei No. 2

Telegrama: Gépgyár TELEFON: 148. **Turnătoră de Fier și Fabrica de mașini din Cluj, S. A.** Str. CHINTĂULUI 18 (fost Kajántói-ut 68)
Fontă, tevi de presiune, minghinele paralele, potcoave de cizme, colți depotcoave, transmisiuni.

„CRISTAL“ VOPSEȘTE **CLUJ**
și CURĂȚĂ Telefon No. 500.

PIAȚA ECONOMICĂ ȘI FINANCIARĂ

Cereale

Grâu: 87.000 lei vag.
Porumb: 65.000 lei vag.
Orz: 57.000 lei vag.
Ovăș: 58.000 lei vag.
Săcară: 68.000 lei vag.

Vite

Vite 24—22
Porci 32—48
Vițel de lapte 34

Petrol și derivate

Prețurile au fost:

Țițeiul cotează 28.100—28.300 lei vagonul de Buștenari și Băicoiu ușor și 22.900—23.000 lei, cel de Moreni neparafinos.

Benzina ușoară e cerută la 10.20 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 10.30 lei kgr.

Benzina grea e cerută la 7.10 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 7.15 lei kgr.

Petrolul lampant este cerut la 2.90 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferit la 3.00 lei kgr.

Motorina este cerută la 1.90 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 2.— lei kgr.

Păcura este cerută la 1.50 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 1.55 kgr.

Uleiurile CFR. se găsesc la 5.15 lei kgr. loco fabrică fără taxe.

Uleiul regal e cerut la 7.30 lei kgr. loco fabrică fără taxe, OO a 8.30 lei kgr. și cel OOO la 11.20 lei kgr. loco fabrică fără taxe.

Fierărie

Cositor lei 340—335.
Compoziție dela 10 la 80 la sută, conținut garantat de cositor lei 46—295.

Plumb lei 44—48.

Zinc lei 4—55.

Antimoniu lei 100.

Aramă lei 105—135.

Alamă lei dela 103—130.

Tablă neagră dela 05—140 mp. lei 21—14 —.

Tablă neagră de acoperiș dela Nr. 16—Nr. 22 lei 21—50.

Tablă galvanizată dela Nr. 18—Nr. 22 lei 30—32 pe kgr.

Tablă albă dela 90 libre la 216 lei 1500—3350.

Fer: în bare lei 10—60.

„ beton lei 10—60

„ cornier lei 10—70

„ balot 12.50

Tevi de gaz: negre dela 24—350 lei.

Tevi galvanizate ca mai sus, cu 40 la sută adaus.

Spirtoase

Spirit engros 46—50 lei.

Vin 17—35 lei.

Manufactură și Textile

Zefir m. lei 42—222

Balist m. lei 45—135.

Mătasă m. lei 600—1700.

Pânză m. lei 39—100.

Ciorapi de bumbac lei 26—35.

Ciorapi de ață ldi 80—90.

Ciorapi de fildecos lei 85—150.

Mănuși de ață lei 30—100.

Coloniale

Cafea Rio 118—120.
„ Maragojip 240—60.
„ Salvador 185—195.
„ Portorico 165—170.
Orez Rangoon 22—50.
„ Japonez 28—.—
Cacao Corf. 72.
Lămâi per ladă 850
Ceai Moning 130, O. P. 220—30.
Migdale 195—220.
Zahăr 27—30.
Piper 98.
Scorțișoară 76.
Alune 185—195

Furac

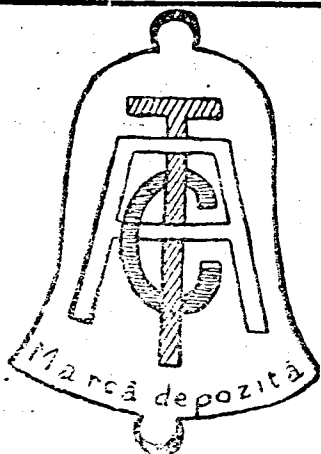
Fân 200—220.
Lucernă 220.
Pae 50—70.

Pielărie

Talpa I-a lei 155.—170
Talpa II-a lei 140—155.
Crupon I-a lei 195—220.
Crupon II-a lei 145—205.
Galur 100—135
Porle 90—130.
Porle englez 155—190.
Box negru I-a 80—90.
Box negru II-a 60—70.
Box color I-a 110—130.
Box color II-a 70—90.
Chevreaux 70—100.
Iac 110—135

Chimicale

Salicil 230—50.
Glicerină 135.
Formalin 85.
Naftalin 24—28.
Accid carbonic 68—74.
Chinină sulfurică 5000.
Stearină 85.
Parafină 50.
Ceresină 70—75.
Sare bismut 1200—1400.
Vaselină albă 85.
„ galbenă 45.
„ albă americană 110
„ galbenă americană 70.

„TACĂMUL“
FABRICA DE OBIECTE DE ARGINT
CLUJ, Str. NICOLAE IORGA 11a.

FABRICA: Tacămuri, servicii de masă, obiecte de lux, etc. — Numai pentru revânzătorii
Telefon 482

DAȚI ATENȚIE LA MARCA FABRICEI !!!

Abonati
„ARDEALUL“

Produsele FABRICEI DE BERE CZELL din Cluj -- Mănăstur:

Bere albă „URSUS“ bere albă specială
„URSUS“ -- EXTRA bere neagră din malt
dublu HERCULES se capătă pretutindeni!

Abonati „Lemnul“

ELEONORA SZILÁGYI S. A.

Fabrică autorizată pentru producerea de liqueururi, romuri și cognac, și

Prima Fabrică Română de șampanie CLUJ.

PRODUCE:

tot soiul de liqueururi, romuri, cognac și punchuri de prima calitate și igienice autorizate prin legea sanitară.

Șampaniile excelente „Favorit“-sec, „Demi“-sec, „Extra“-sec și „Femina“.

Pivnițele societății sunt aprovizionate cu vinuri provenite din cele mai renumite podgorii ardelenesti, din vechiul Regat și podgoriile Aradului.

Specialități: „Rózsamál“, „Som-dulce (Corniță), Rizling-dulce, Călugărul sur și vinuri de „Asszu“.

Broul central, pivnețele și fabrica de șampanie se află în CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND 103.

Filiala: în REGHINUL-SĂSESC. (Casă proprie.)

16—52

Mare târg de GHETE LA

FRĂȚII GONDA

Cluj—Oradea-Marc

(vis-a-vis de postă)

Pentru funcționari prețuri reduse

Plăcile de Asbest (Eternit)

„METEOR“

ale fabricii de eternit din Oșorhei jud. Bihor

sunt cele mai durabile și mai plăcate! Acoperământul nu are nevoie de îngrijire și reparare, rezistă tuturor tenpestațiilor, precum și focului, e mai bun și mai ieftin ca cel de liniuhea sau țiglă. Execut m lucrările de acoperire în toate culorile și după toate sistemele moderne.

Acordăm garanție pentru calitatea materialului și manopera acoperișului
Reprezentanțe în toate centrele de județe.

Știri economice externe

Asigurarea creditelor în Cehoslovacia. La praga s'a constituit nu demult o Asociație a mai multor societăți mari de asigurare în scop de a începe lucrările necesare pentru înființarea unui institut, care să se ocupe exclusiv cu asigurarea creditelor. Noul Institut de asigurare își va începe activitatea încă în toamna acestui an.

Exportul de lapte din Slovacia. Praga (Ceps). După datele publicate de consiliul agricol slovac din Bratislava, exportul de lapte din Slovacia e în creștere.

În anul 1924 s'a exportat 270.000 l., iar în 1925 443.000 litri. Anul acesta exportul va fi și mai mare. Laptele din Slovacia este exportat în special în Austria.

Producția platinei. Moscova (Ceps). În ce privește producția platinei, Rusia deține aproape monopolul lumii. — 93—95 la sută din producția totală se scoate din minele rusești. Dintre celelalte țări unde se extrage platina, primul ioc îl ocupă Columbia, care produce 4—6 la sută din producția totală. Restul de 1 la sută se produce de statele Unite, Canada, Brazilia și Australia.

În Rusia platina se exploatează în special în Ural la Nijni Taghil, în râul Issa și alte râuri din nordul Uralului. Exploatarea platinei în Rusia a început acum vreo 100 ani. În primii ani producția era extrem de mică, dar încă înainte războiului, în 1913, producția ajunsese la 4913 kg. În timpul războiului ea a scăzut și deabia acum s'a ajuns iarăși la cantitatea dinainte de războiu. Zăcămintele de platina din Rusia sunt evaluate la zeci de mii kg.

Rusia importează becuri electrice din Cehoslovacia. Petrograd (Ceps). După o știre a ziarului „Krasnaia Gazeta” a sosit la Petrograd zilele trecute primul transport de becuri electrice și alte utilaje electrice. Transportul provine din Cehoslovacia iar comanda a fost făcută de Consiliul pentru comerțul extern.

Societatea Adriatică pentru sprijinirea pescuitului. Belgrad (Ceps). Zilele trecute a avut loc la Spalato din inițiativa Asociației cooperativelor adunarea constitutivă a »Societății adriatice» pentru sprijinirea pescuitului pe coastele Mării Adriatice, la care au luat parte de-

legați depe întregul litoral. Scopul principal al noiei societăți este sprijinirea pescuitului atât pe coaste cât și în larg, extinderea pisciculturii și a culturii strididiilor. organizarea de bușeurilor, etc.

Scăderea producției de cărbuni în Jugoslavia. Belgrad (Ceps). În ultimul timp consumul de cărbuni în Jugoslavia a scăzut în mod brusc. Consecința imediată a acestei scăderi e reducerea transporturilor de cărbuni. Din cauza marelui crize economice toate minele de cărbuni și-au redus producția cu 30—50 la sută. Cauzele acestei situații neobisnuite sunt diferite: ofertele de cărbuni străini, scăderea consumului intern și introducerea de cărbuni în țară în contul reparațiilor.

În fiecare zi sosesc în Jugoslavia în contul reparațiilor 116 vagoane cărbuni din Ungaria și Bulgaria la a căror extragere au lucrat zilnic 2000 lucrători minieri. Din această cauză lipsa de lucru în Jugoslavia a ajuns a fi mai accentuată.

PALAIS DE DANSE

Cafenaua „PALACE”

Proprietar
ALEXANDRU BREINER

Program senzațional pe luna Mai

În fiecare seara de la ora 10¹/₂

MIMI SHORP!

Dansatoare fenomen mondial

Halász | **Vidos Jenő** | Gyarmati
Bandi | Mancsi

DODO & MIMY
danse mondain

Bébé Florescu :-: Lucy Mariora

TUCCY and SNUPPY

Andre and Elly — Marcella

După reprezentație Jazz-Band!

Industria mare și mica din Rusia sovietică

Moscova (Ceps). Industria mare și mijlocie a fost în timpul comunismului militar, complex socializată și încă acum, sub noua era economică, cea mai mare parte e naționalizată. Mica industrie a scăpat atunci de socializare dar și aci statul și cooperativele încep să prindă teren.

Ciferele relative la aceste 3 feluri de industrie de stat, a cooperativelor și particulară sunt foarte interesante atât în industrie marea cât și în cea mică.

Industria mare de stat a avut acum 2 ani o producție de 3.346.322.000 ruble, iar anul trecut de 4.913.606.000 ruble. Industria mare a cooperativelor a produs în 1924 pentru 204.451.000 rub., iar în anul 1925 pentru 394.460.000 ruble; producția industriei mari particulare s'a ridicat în anul 1924 la 195.654.000 ruble, iar în 1925 la 240.247.000 rub. Totalul producției industriale mari a fost deci în 1924 de 3 miliard 746.427.000 rub. iar în 1925 de 5.558.313.000 rub.

În industria mică cifrele se schimbă. Aci industria de stat și a cooperativelor a produs în anul 1924 pentru 200.202.000 rub. și în 1925 pentru 203.234.000 rub. în timp ce producția industriei particulare a fost în 1924 de 1.468.149.000 rub. iar în 1925 de 1.723.050.000 rub.

Totalul producției industriei mici se cifrează așa dar în anul 1924 la 1.665.351.000 rub. și în 1925 la 1.926.284.000 rub.

Producția totală a industriei rusești de toate felurile a fost așa dar în 1924 de 5.414.778.000 rub. și în 1925 de 7.484.597.000 rub. Anul 1925 prezintă deci o creștere de 38 la sută.

Proporția dintre industria oficială (de stat și a cooperativelor) și cea particulară a dată de următoarele cifre:

În 1924 industria oficială a produs mărfuri pentru o sumă de 3.750.975.000 rub. iar cea particulară pentru 1.663.803.000 rub. Proporția e așa dar de 69:31.

În 1925 producția industriei oficiale a fost 5.551.300.000 rub. iar a celei particulare de 1.973.297.000 rub. Proporția e aci de 74:26.

După cum se vede din cifrele de mai sus, industria particulară a scăzut procentual deși valoarea ei absolută prezintă o urcare.

Citiți, abonați „LEMNUL”

Regele presidiază un Consiliu de Miniștri. - Leuc so urcă iară. - Imprumutul Italian

Săptămână expirată a fost bogată în evenimente pentru politica noastră economică.

Prăbușirea leului care alarmase toate cercurile a făcut ca Guvernul să se gândească foarte serios la măsurile ce sunt de luat pentru reconfortarea valutei românești.

A fost o bună inspirație hotărârea Guvernului ca să țină un Consiliu de Miniștri sub președenția Regelui cu care prilej Miniștrii de resort au putut trece în revistă și arăta țării și lumii întregi ce valori de miliarde dispune România pentru a exporta în străinătate și pentru a-și reface valuta scăzută mii de vagoane de făină, lemne, cereale, petrol, sare etc. Ce s'a discutat în Consiliul de Coroană a făcut o bună impresie și în străinătate. Asta s'a putut vedea și în aceia că leul a revenit la un curs mai bun. De unde săptămâna trecută leul se coborâse la Zürich până la 1 și 60 în zilele următoare s'a tot urcat și se menține acum în jurul a 2 centime Elvețiene.

Lucrul acesta a liniștit mult piața internă.

O altă știre care a adus o reconfortare e comunicatul dat că în ultimul Consiliu de Miniștri s'a adus la cunoștință că Italia este gata să ne acorde un împrumut de 200 de milioane de lire Italiene. Acest împrumut este primul care va deschide o serie noi de împrumuturi în Italia și alte țări apusene. După alegeri va pleca în Italia pentru realizarea împrumutului Dl. Manoiescu subsecretar de Stat dela finanțe.

Abonați „Ardealul,”

Piața financiară germană și comerțul German în Balcani

Progresul ameliorării situației economice în germania se manifestă nu numai prin o scădere continuă a șomajului dar se afirmă din ce în ce mai mult printr-o restabilire mai accentuată a unui mers normal.

La finele lunii Februarie depozitele Casei de depuneri au atins suma de 2 miliarde de mărci care dovedește că punctul de economie al germanilor a ajuns să recâștige forța.

Sticlărie și porțelan

geamantane pentru călătorie și gente de piele pentru doamne, mai ieftin cumpărați în

Magazinul „PARISIEN”
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 12.

Ciorapii SÁNDOR

sunt cei mai buni!

CLUJ, Piața Unirii 9